

RÉALTA LITRIÚ

E

Alison Ní Mhathúna

GILL

PREFACE

Réalta Litríú is an adaptable, graded and full-colour stand-alone series of spelling books as *Gaeilge* designed for use with all of the main *Gaeilge* texts. *Réalta Litríú* uses a wide range of vocabulary (nouns, verbs, adjectives, etc.) which the children will meet at each class level. Competence and understanding are achieved through daily lessons, regular revision and assessment.

How to use this book

Learn: A unit covers a week's learning; new material and activities are introduced on **Mondays, Tuesdays** and **Wednesdays**.

Revise: The **Thursday** page in each unit revises and consolidates the new work covered from Monday to Wednesday, and applies the week's work to a selection of activities. Each Thursday page contains a self-assessment section for children to assess their learning from the week, in advance of their Friday test.

Continuous assessment: Friday is a test day. Pupils can record their Friday spelling tests on pages 106–109. Pupils can also **record a summary** of their Thursday revision tests and revision chapter assessment scores on page 110.

Further revision: There are **regular look-back units** throughout the books in addition to the Thursday revision page in each unit.

Series features

Look, say, cover, write, check: Here is a quick overview of how look, say, cover, write, check works:

Look: Look at the word.

Say: Say the word out loud.

Cover: Cover the word.

Write: Write the word (while it's covered).

Check: Check if the word you wrote down is correct!

Focail/Frásáí breise: Supports differentiation by encouraging children to record other related words and phrases which may arise during weekly lessons.

Foghlaim/Bí ag cleachtadh!: Daily practice and revision of new words on Monday, Tuesday and Wednesday of each week.

Tástáil thú féin!: Each Thursday page contains a look-back section which allows the children to revise the newly learned vocabulary prior to their Friday test.

Self-assessment: Each Thursday page contains a self-assessment section for children to **assess their learning** from the week, in advance of their Friday test.

Tips!

- The relevant spellings should be practised daily.
- Each day's learning of spellings and written work should ideally take 10–15 minutes per day.

Gill Education

Hume Avenue

Park West

Dublin 12

www.gilleducation.ie

Gill Education is an imprint of M.H. Gill & Co.

© Alison Ní Mhathúna 2016

All rights reserved. No part of this publication may be copied, reproduced or transmitted in any form or by any means without written permission of the publishers or else under the terms of any licence permitting limited copying issued by the Irish Copyright Licensing Agency.

Design: Liz White Designs

Print origination: Denis Baker, www.tudco.ie

Illustrators: Kate Shannon and Derry Dillon

Cover design: Aisli Madden

ISBN: 978-0-7171-69696

At the time of going to press, all web addresses were active and contained information relevant to the topics in this book. Gill Education does not, however, accept responsibility for the content or views contained on these websites. Content, views and addresses may change beyond the publisher or author's control. Students should always be supervised when reviewing websites.

The author(s) and publisher have made every effort to trace all copyright holders, but if any have been inadvertently overlooked we would be pleased to make the necessary arrangement at the first opportunity.

The paper used in this book is made from the wood pulp of managed forests. For every tree felled, at least one tree is planted, thereby renewing natural resources.

RÉAMHRÁ

Sraith neamhspleách leabhar litriúcháin as *Gaeilge* is ea *Réalta Litríú* atá léandaite, inoiriúnaithe agus grádaithe, agus atá ceaptha le húsáid leis na príomhthéacsanna *Gaeilge* ar fad. Úsáidtear raon leathan stór focal le *Réalta Litríú* (ainmfhocail, briathra, aidiachtaí, srl.) a mbeidh na páistí ag plé leis ag gach leibhéal ranga. Baintear inniúlacht agus tuiscint amach trí cheachtanna laethúla, athbhreithniú rialta agus measúnú a dhéanamh.

Conas an leabhar seo a úsáid

Foghlaim: Clúdaíonn gach aonad an fhoghlaim le haghaidh seachtaine; tugtar isteach ábhar agus gníomhaíochtaí nua gach **Luan, Máirt** agus **Céadaoin**.

Athbhreithniú: Is ar leathanach **an Déardaoin** i ngach aonad a dhéantar athbhreithniú agus daingniú ar an obair nua a clúdaíodh ón Luan go Céadaoin, agus cuirtear obair na seachtaine i bhfeidhm thar raon gníomhaíochtaí. Tugtar rannán féinmheasúnaithe i ngach leathanach Déardaoin le go mbeidh páistí in ann a bhfuil foghlamtha acu i rith na seachtaine a mheas sula dtabharfaidh siad faoina dtrial ar an Aoine.

Measúnú leanúnach: Is é **Aoine** lá na trialach. Beidh na daltaí in ann a dtrialacha litrithe ar an Aoine a thairfead ar leathanaigh 106 go 109. Is féidir leo **achoirne a thairfead** freisin ar thrialacha athbhreithnithe an Déardaoin, agus ar a gcuid marcanna i measúinthe na caibidle athbhreithnithe, ar leathanach 110.

Tuilleadh athbhreithnithe: Tugtar **aonaid rialta dul siar** ar fud na leabhar agus tá siad seo sa bhreis ar leathanach athbhreithnithe an Déardaoin i ngach aonad.

Gnéithe na sraithe

Féach, abair, clúdaigh, scríobh, seiceáil: Seo achoimre ghairid faoi mar a oibríonn féach, abair, clúdaigh, scríobh, seiceáil:

Féach: Féach ar an bhfocal.

Abair: Abair amach an focal os ard.

Clúdaigh: Clúdaigh an focal.

Scríobh: Scríobh an focal (agus é clúdaithe).

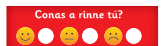
Seiceáil: Seiceáil an bhfuil an focal scríofa i gceart agat!

Focail/Frásáí breise: Tugtar tacaíocht don idirdhealú a dhéanamh trí pháistí a spreagadh chun tairfead a choinneáil ar fhocail agus ar fhrásaí eile gaolmhara a d'fhéadfadh teacht aníos i gceachtanna i rith na seachtaine.

Foghlaim/Bí ag cleachtadh!: Cleachtadh laethúil agus athbhreithniú ar fhocail nua Dé Luain, Dé Máirt agus Dé Céadaoin gach seachtain.

Tástáil thú féin!: Tá rannán dul siar i ngach leathanach Déardaoin a chuidíonn le páistí athbhreithniú a dhéanamh ar an stór focal nua atá foghlamtha acu sula dtabharfaidh siad faoina dtrial ar an Aoine.

Féinmheasúnú: Tá rannán féinmheasúnaithe i ngach leathanach Déardaoin le go ndéanfaidh na páistí **a bhfuil foghlamtha acu i rith na seachtaine a mheas** sula dtabharfaidh siad faoina dtrial ar an Aoine.

Leideanna!

- Ba chóir an litriú ábhartha a chleachtadh gach lá.
- Moltar 10–15 nóiméad a chaitheamh gach lá ar litriú a fhoghlaim agus ar an obair scríofa.

RÉALTA LITRIÚ

Alison Ní Mhathúna

Aonad	Teideal	Téamaí	Leathanach
1	Timpeall na hÉireann	Eolas Breise	1
2	Cluiche a Chonaic Mé	Caitheamh Aimsire	4
3	Teach Nua	Sa Bhaile	7
4	An Fiaclóir	Mé Féin	10
5	Dul Siar	Caitheamh Aimsire, Sa Bhaile, Mé Féin	13
6	Béile Blasta – Sailéad	Bia	16
7	Beárbaiciú	Bia	19
8	Oíche Shamhna	Ócáidí Speisialta	22
9	An Clog	Eolas Breise	25
10	Dul Siar	Bia, Ócáidí Speisialta	28
11	Ag Siopadóireacht	Siopadóireacht	31
12	An Chéad Nollaig	Ócáidí Speisialta	34
13	An Cheolchoirm	An Teilifís	37
14	Turas Traenach	Caitheamh Aimsire	40
15	Dul Siar	Siopadóireacht, Ócáidí Speisialta, An Teilifís, Caitheamh Aimsire	43
16	Turas Sciála	Caitheamh Aimsire	46
17	Turas go dtí an Chathair	Ócáidí Speisialta	49
18	Siopaí Éagsúla	Siopadóireacht	52
19	An Eoraip	Eolas Breise	55
20	Dul Siar	Caitheamh Aimsire, Ócáidí Speisialta, Siopadóireacht	58
21	Ar an bhFeirm	An Aimsir	61
22	Timpiste	Mé Féin	64
23	Cluiche Sacair	Caitheamh Aimsire	67
24	Gníomhartha	Eolas Breise	70
25	Dul Siar	An Aimsir, Mé Féin, Caitheamh Aimsire	73
26	Na Gadaithe agus na Gardaí	Éadaí	76
27	Ag Dul faoi Lámh an Easpaig	Ócáidí Speisialta	79
28	Coláiste Samhraidh	Caitheamh Aimsire	82
29	Turas Scoile	An Scoil	85
30	Dul Siar	Éadaí, Ócáidí Speisialta, Caitheamh Aimsire, An Scoil	88
31	Ábhair Scoile	An Scoil	91
32	Na Meáin Chumarsáide	An Teilifís	94
33	Tréithe Daoine	Eolas Breise	97
34	Cá hÁit?	Eolas Breise	100
35	Dul Siar	An Scoil, An Teilifís	103
Tástálacha Dé hAoine			106
Clár dul chun cinn			110

Dé Luain

Liosta focal

Dé Luain

an cúl báire
Páirc an Chrócaigh
shéid sé
cárta dearg

Dé Máirt

an captaen
slua mór
cúilín gleoite
calaois

Dé Céadaoin

feadóg
an réiteoir
ar chomhscór
chuaigh mé

Déardaoin

Dul siar ar an liosta.

Féach

Abair

Clúdaigh

Scríobh

Seiceáil

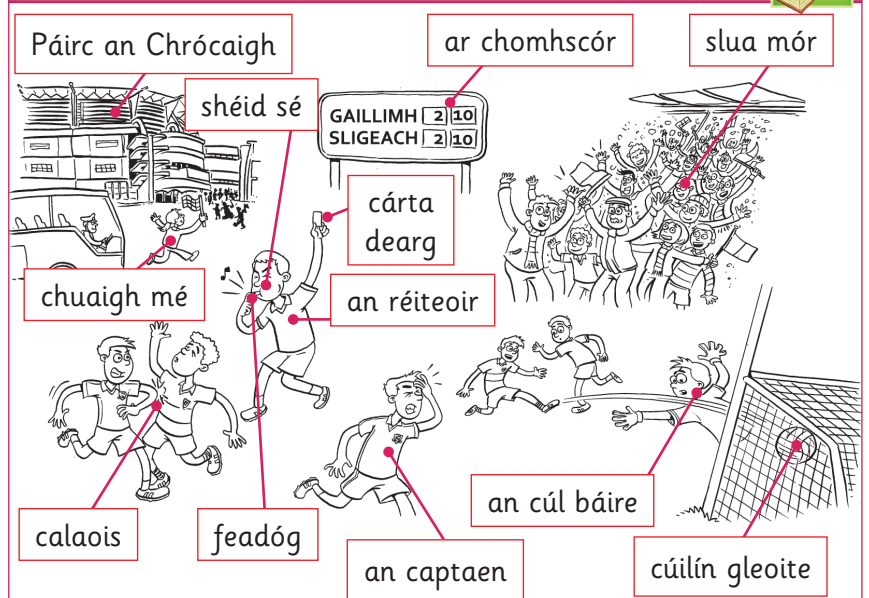

Foghlaim:

an cúl báire
Páirc an Chrócaigh
shéid sé
cárta dearg

Bí ag cleachtadh!

Focail agus frásaí nua

1 Scríobh na focail chearta in aice le gach pictiúr.

(a)

(b)

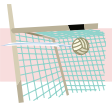
(c)

(d)

(e)

(f)

(g)

(h)

2 Cuir ciorcal timpeall ar na focail chearta sna habairtí seo.

- (a) Chonaic Liam agus a athair cluiche peile i bPáirc an Chrócaigh / sa linn snámha.
 (b) Bhí an dá mhadra / slua mór ag an gcluiche.
 (c) Ag leath ama, bhí an dá fhoireann ar chomhscór / ar laethanta saoire.
 (d) Tar éis calaois uafásach, shéid an captaen / an réiteoir an fheadóg.
 (e) Thaispeáin sé cárta dearg / cárta creidmheasa don drochimreoir.

Focail / Frásaí breise:

Dé Luain

Liosta focal

Dé Luain

a chlog
cúig tar éis
deich tar éis
ceathrú tar éis

Dé Máirt

fiche tar éis
cúig nóiméad is fiche
tar éis
leathuair tar éis
cúig nóiméad is fiche
chun

Dé Céadaoin

fiche chun
ceathrú chun
deich chun
cúig chun

Déardaoin

Dul siar ar an liosta.

Féach

Abair

Clúdaigh

Scríobh

Seiceáil

Foghlaim:

a chlog
cúig tar éis
deich tar éis
ceathrú tar éis

Bí ag cleachtadh!

Blank lines for writing practice.

Focail agus frásaí nua

Labels on the clock:

- cúig chun (5 o'clock)
- a chlog (the clock)
- cúig tar éis (5 past)
- deich tar éis (10 past)
- ceathrú tar éis (quarter past)
- fiche tar éis (half past)
- cúig nóiméad is fiche tar éis (5 minutes past half)
- leathuair tar éis (half past)
- fiche chun (half to)
- ceathrú chun (quarter to)
- deich chun (10 to)
- cúig nóiméad is fiche chun (5 minutes to)

1 Scríobh an t-am ceart sa bhosca.

Blank boxes for writing times around the clock face.

2 Péist focal

cúig chun de fiche tar éis chun cúig tar éis ceafiche chun thrú deich tar éis chun

Cad iad na focail bhreise? (a)

(b)

Focail / Frásaí breise:

Blank lines for writing additional words or phrases.

Déardaoin Dul Siar ar an tSeachtain

1 Cuardach focal

a chlog cúig tar éis deich tar éis
fiche tar éis fiche chun ceathrú chun
deich chun cúig chun

s	c	r	t	i	f	i	g	h	s	é	d
a	f	i	c	h	e	t	a	r	é	i	s
a	t	t	i	f	i	s	c	a	i	l	e
é	f	i	c	h	e	c	h	u	n	t	r
a	p	g	c	i	a	c	h	l	o	g	í
a	c	a	i	l	d	a	r	i	f	i	i
n	d	e	i	c	h	t	a	r	é	i	s
c	e	a	t	h	r	ú	c	h	u	n	í
s	c	r	t	i	l	d	g	h	s	é	d
b	d	c	ú	i	g	t	a	r	é	i	s
b	c	ú	i	g	c	h	u	n	s	e	n
d	e	i	c	h	c	h	u	n	r	í	t

2 Scríobh amach an t-am.

- (a) Shroich Eimear an scoil ar 9:00.
a naoi a chlog
- (b) Bhuail an príomhoide an clog ar 9:05.
- (c) Chuaigh na páistí isteach sa scoil ar 9:10.
- (d) Ghlaigh an múinteoir an rolla ar 9:20.
- (e) Thosaigh na páistí ag foghlaim Gaeilge ar 9:30.
- (f) Shiúil an rúnaí isteach ar 9:50.

3 Tástáil thú féin! Scríobh na focail.

Féach agus abair.	Clúdaigh, scríobh agus seiceáil.	✓ nó ✗	Scríobh arís.	✓ nó ✗
a chlog 				
cúig tar éis 				
deich tar éis 				
ceathrú tar éis 				
fiche tar éis 				
cúig nóiméad is fiche tar éis 				
leathuair tar éis 				
cúig nóiméad is fiche chun 				
fiche chun 				
ceathrú chun 				
deich chun 				
cúig chun 				

Tá Réalta Litriú E ina chuid de Gill Skills, sraith leabhar gníomhaíochta ó Gill Education atá spraiúil agus bunaithe ar scileanna. Tá súil againn go mbainfidh tú sult as foghlaim uaidh!

Clár cuimsitheach i litriúchán na Gaeilge is ea Réalta Litriú a théann go mór i bhfeidhm ar dhaltaí agus a fhreastalaíonn go héifeachtach ar litriúchán na Gaeilge a mhúineadh agus a fhoghlaim.

Tá *Réalta Litriú E* dathannach, taitneamhach agus lán le gnéithe spéisiúla:

- Obair eagraithe ar bhonn seachtainiúil – leagtar amach le ‘Liosta focal’ an litriú a bheidh le clúdach sa tseachtain
- Tugtar le ‘Foghlaim’/‘Bí ag cleachtadh!’ cleachtadh laethúil athbhreithnithe ar fhocail áirithe thar Dé Luain, Dé Máirt agus Dé Céadaoin
- Déantar taifead ar thriail an Aoine i rannán ag deireadh an leabhair
- Rannáin rialta athbhreithnithe
- Cuidíonn cairteacha dul chun cinn (athbhreithniú an Déardaoin/trialacha an Aoine) le monatóireacht a dhéanamh ar inniúlacht.

Acmhainní Múinteora

- Cinntíonn na hacmhainní breise digiteacha don chlár atá ar fáil ar gillexplore.ie go mbeidh spraoi ann i gcónaí ar fhoghlaim litriú na Gaeilge!
- Ríomhleabhar *Réalta Litriú* do mhúinteoirí **SAOR IN AISCE**.*

*Saor in aisce do ranganna páirteacha.

Naisc Bhaile/Scoile

Leis na hacmhainní fuaimne ar líne atá ar fáil trí gillexplore.ie beidh tuismitheoirí in ann a bheith páirteach agus gníomhach i gcúrsaí oideachais an pháiste agus cabhraítear le foghlaim leanúnach a dhéanamh taobh amuigh den seomra ranga.

Faoin Údar

Múinteoir bunscoile is ea **Alison Ní Mhathúna** a bhfuil lántaithí aici cheana agus a d'oibrigh le páistí ag leibhéal éagsúla ranga sa bhunscoil agus i dtacaíocht foghlama. Is í Alison údar na sraithe sárdhíola *Craic le Litriú*.

GILL
EDUCATION

Dearadh an chlúdaigh le designbos.ie/www.slickfish.ie
Léaráidí an chlúdaigh © Derry Dillon